

Verslag bijeenkomst Houdbaarheid van de zorg

Datum : 11 september 2023
Tijd : 19.30 – 20.30 uur
Locatie : Gemeentehuis Meerkerk
Aanwezigen : Vertegenwoordigers uit de zorg, welzijn, adviesraden, politici en ambtenaren
Dagvoorzitter : Dico Baars

Rob Oosterman, de voorzitter van de Adviesraad Sociaal Domein Vijfheerenlanden (hierna ASD VHL), opent de bijeenkomst met een welkom aan alle aanwezigen. Hij geeft aan blij te zijn met de grote opkomst deze avond, en bedankt in het bijzonder de griffie die bereid is om tijdens deze bijeenkomst de techniek te verzorgen zodat iedereen elkaar goed kan verstaan en dat de bijeenkomst met beeld en geluid wordt opgenomen, zodat het later teruggekeken kan worden.

Rob Oosterman draagt daarna het stokje over aan Dico Baars, plaatsvervangend voorzitter van de gemeenteraad Vijfheerenlanden, die deze avond als dagvoorzitter zal begeleiden.

Doel van de bijeenkomst

De zorg en de lokale overheid hebben te maken met urgente uitdagingen. Kort gesteld: de kosten stijgen harder dan de opbrengsten. Personeelstekorten, rentestijging, inflatie, hogere energie- en voedingsprijzen en CAO afspraken. Onderliggend zijn er de structurele problemen zoals de vergrijzing en toenemende zorgvraag.

Welk effect hebben deze ontwikkelingen op de situatie van zorgorganisaties. Voor welke strategische keuzes staan (zorg-)bestuurders en lokale overheden. Welke kansen zijn er en welke risico's.

Het Integraal Zorgakkoord moet leiden tot regioplannen waarin vooral samenwerking moet worden gezocht die hun neerslag dienen te krijgen in transformatieplannen.

Samenleving, politiek en bestuurders moeten zich voorbereiden op een tijdperk waarin schaarste in de zorg een grotere rol gaat spelen. Het betekent wel dat een maatschappelijk debat nodig is over de noodzaak om de zorg beter te begrenzen en verdeling ervan te sturen en bewoners bewuster te maken van de veranderingen in de zorg.

De ASD VHL wil met deze bijeenkomst een aanzet geven tot het uitwisselen van informatie en het delen van kennis met als eindresultaat een ongevraagd advies aan het College van Burgemeester & Wethouders.

Visie gemeente Vijfheerenlanden door Kees Bel, wethouder sociaal domein

Wethouder Kees Bel deelt via een presentatie de visie van de gemeente Vijfheerenlanden en geeft aan wat de rol en taak is van de gemeente om de zorg lokaal houdbaar te houden, en wat de positie is van het integraal zorgakkoord? In de paneldiscussie gaat hij hierover graag met aanwezigen in gesprek. De presentatie wordt na de bijeenkomst gedeeld met de aanwezigen.

Lezing door Michiel van Roozendaal, voorzitter Raad van Bestuur Rivas

Via een presentatie licht Michiel van Roozendaal toe wat nodig is om de zorg te behouden, welke problemen er nu al zijn en welke maatregelen Rivas neemt als zorgorganisatie. Rivas is een organisatie voor de zorgdomeinen ziekenhuiszorg, wijkverpleging en langdurige zorg. De presentatie wordt na de bijeenkomst gedeeld met de aanwezigen.

Paneldiscussie

Tijdens de paneldiscussie wordt ingezoomd op welke problemen en oplossingen zijn er om zorg houdbaar te maken. Wethouder Bel ziet een flinke taak voor de gemeente om de basis op orde te krijgen.

Maatschappelijk draagvlak

Vraag van Ronny Muller (lid ASD VHL): hoe vertaal je het totale verhaal en de zorgen die er zijn naar de burger in begrijpbare taal, zodat er maatschappelijk draagvlak wordt gecreëerd?

Reactie van Els Groeneweg (lid ASD VHL): De eerste stap zou kunnen zijn om de mensen zelf probleemeigenaar te laten worden in plaats van oplossingen aan te dragen.

Reactie Saskia Smeenk (directeur/bestuurder Bindkracht VHL): Oplossingen die niets kosten zijn vrijwilligersinitiatieven, bijvoorbeeld communes voor ouderen organiseren, omdenken naar andere oplossingen en een ruilhandel met gesloten beurs. De gemeente kan hier eenvoudig in faciliteren door dit onder de aandacht te brengen van de inwoners en waar mogelijk en nodig ruimte beschikbaar te stellen zonder administratieve rompslomp.

Reactie Hans van den Berg (raadslid VHL Lokaal): Het project van de gemeente, waarbij ouderen van 70 jaar en ouder worden bezocht door vrijwilligers, zou verder uitgebouwd kunnen worden door er meer mensen op in te zetten, en dan ook vrijwilligers die jonger zijn.

Vraag Jan Simons (lid ASD Molenlanden): Er wordt op dit moment al veel van de samenleving gevraagd. Tot hoever kan men hierin nog doorgaan?

Reactie Irene Domburg (directeur Handje Helpen): Er zit nog veel kracht in de samenleving, maar mensen moeten op de juiste manier worden geïnteresseerd om iets voor anderen te doen. Het levert uiteindelijk voldoening op om iets voor anderen te doen.

Vraag Gijs van Kesteren (lid ASD Houten): Kunnen bedrijven en instellingen ook een rol hierin spelen?

Reactie Irene Domburg (directeur Handje Helpen): Bedrijven en instellingen kunnen hier ook een belangrijke rol in betekenen. Mensen die tegen hun pensioen lopen zouden tijdens werktijd bijvoorbeeld iets voor anderen kunnen doen om te ervaren hoe dit is.

De gemeente zou geld beschikbaar kunnen stellen voor een campagne.

Michiel van Roozendaal: Stelt voor om mensen, voordat ze AOW krijgen, te vragen wat ze in ruil voor dit AOW-geld willen doen voor de samenleving. En in het uiterste geval korten op de AOW-uitkering als men er niets tegenover willen stellen. Dit om mensen te stimuleren iets voor de samenleving te gaan doen als zij meer vrije tijd krijgen.

Preventie en gezond leven

Vraag Brigitte van Brakel (raadslid GroenLinks VHL): Hoe kun je vanuit de huisartsenzorg en zorgorganisaties de preventie toetsen?

Reactie Marc Hurts (huisarts): Er zijn rekentools beschikbaar, maar die zijn niet altijd waterdicht.

Reactie Kees Bel: Met goed georganiseerde zorg komt er niemand meer bij de huisarts of in een zorgtraject terecht.

Michiel van Roozendaal: Stop geen tijd om te bewijzen in hoeverre preventie helpt, maar als huisartsen aan preventie willen doen, dan ligt de besparing bij Rivas of andere partijen, alleen dat wordt niet vergoed. Voorstel: Geef aan Rivas per inwoner 5.500 euro en laat hen zelf de zorg regelen die ze nodig hebben. Huisartsen kunnen dan meer tijd per inwoner besteden.

Vraag Harrie Heeres (lid ASD VHL): Valt er winst te behalen in de vereenvoudiging van administratieve zaken?

Reactie Michiel van Roozendaal: Ja, hoewel in sommige gevallen er een administratie bijgehouden moet worden om te monitoren hoe het met een patiënt gaat. Maar soms moet ook uitgegaan kunnen worden van de bekwaamheid van professionals.

Reactie Saskia Smeenk (directeur/bestuurder Bindkracht VHL): Er zou meer wijkgericht en kleinschalig gewerkt moeten gaan worden, met vaste partijen zoals de huisarts, de wijkverpleging, het welzijnsteam, etc. En kijk goed naar initiatieven in de wijk.

Reactie Kees Bel: Er is een pilot waarbij hetgeen een wijkverpleegkundige opschrijft, dit beschouwd kan worden als een rapportage. Dit hoeft dan niet apart nog te worden gecontroleerd en/of te worden overgedaan. Hiermee hoopt de gemeente zaken te vereenvoudigen.

Reactie Marius Oosterom (lid ASD VHL): De Wmo kent nauwelijks regels, het zijn vaak de regels van de gemeente zelf die de rechtmatigheid bepalen. De gemeente heeft veel ruimte om hierin iets te doen. Dit kan heel effectief zijn.

Vraag Hans van den Berg (raadslid VHL Lokaal): Huisartsen hebben goed zicht op zorgmijders, maar doen zij daar ook iets mee?

Reactie Marc Hurts (huisarts): Daar is eerder een pilot mee gedaan, waar zelfs toenmalig minister van VWS Hugo de Jonge bij aanwezig was, maar dit is inmiddels 'om zeep geholpen'. Tijdens de pilot zijn 11 personen van 70 jaar en ouder, die niet in beeld waren, benaderd met de vraag of zij zichzelf konden redden. Bij twijfel ging de wijkverpleegkundige langs, of het consultatiebureau voor ouderen. Dit was een groot succes, want bij 12% van de mensen die werden bezocht was het mis op het gebied van eenzaamheid, voeding of zelfredzaamheid. Maar uiteindelijk droogde door de jaren heen de financiering op zodat men er niet meer mee verder kon. Maar het kan in principe zo weer worden opgepakt, er was ook veel animo voor om mee doen met het bezoeken van zorgmijders.

Reactie Gert Schut (raadslid ChristenUnie): Veelal beginnen presentaties, zoals ook nu bij de twee sprekers, over landelijke hoge kosten met bedragen die we ons amper kunnen voorstellen. Vervolgens wordt aan het einde van de presentatie de oplossing duidelijk: samenwerken, mantelzorg en een iPad instrueren bij ouderen. Waarom niet terug naar het idee wat we 20 tot 25 jaar geleden in de zorgen hadden, te weten 'care' en 'cure'. Voeg deze twee termen bij elkaar en stop met de medicijnen van 250k€ per patiënt. Want dit is 'care'. En bij 'cure' laten we de complexe en specialistische zorg daar waar deze thuishoort. In de presentatie van Rivas werd gesproken over de zorgcoördinator, maar doet deze niet precies hetzelfde als de Wmo? Daar lijkt het wel op.

Reactie Michiel van Roozendaal: Voor wat betreft de hoge kosten, dat is een politieke keuze en een keuze van de burgers. Zijn we bereid om met elkaar meer te betalen voor zorg. We zijn het meest rijkste westerse land ter wereld, dus of we moeten bezuinigen op de zorg is een aparte afweging. Bij Rivas wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen zorgcoördinator en Wmo. En tijdens de cliëntenreis laat men zich niet leiden door 'cure' of 'care'.

Vraag Harrie Heeres (lid ASD VHL): Wat is de stand van zaken van de triage tussen 250k€ voor medicijnen en de 9 tot 12 maanden wachttijd voor psychische hulp.

Reactie Michiel van Roozendaal: De impact van eenzaamheid is groot. Dit geeft gemiddeld een 12 jaar kortere levensduur. Bij roken is dat 10 jaar. Voor jeugd met burn-out klachten en nog een heel leven voor zich, is dit dramatisch.

Reactie Els Groeneweg (lid ASD VHL): Wellicht is het een idee om meer professionals de vrijwilligers te laten opleiden en coachen, zodat er meer hulp beschikbaar komt als dat nodig is.

Vraag Babette Klemann (lid ASD VHL): Het is belangrijk om de jongeren op het rechte pad te houden. Op dit moment wordt door veel jongeren drugs gebruikt. Inwoners kunnen daar niets tegen doen, want de gemeente staat het toe om in het openbaar drugs te gebruiken. Is dat via een beleid tegen te gaan?

Reactie Kees Bel: Er is landelijk een gedoogbeleid voor het gebruik van softdrugs. In de gemeente VHL is men bezig met het project 'Opgroeien in VHL', en daar wordt geprobeerd jongeren te overtuigen van de negatieve gevolgen het gebruik van drank en drugs.

Digitalisering

Reactie Ellie Meijdam (raadslid VHL Lokaal): Heeft veel moeite dat minister Helder vindt dat ouderen gedigitaliseerd moeten zijn en dat mensen met incontinentie gebruik moeten gaan maken van incontinentiemateriaal met een sensor.

Reactie Simone Blom (zorgmanager Huis ter Leede): Als men de zorg houdbaar wil houden, dan kom je niet om digitalisering heen, zeker in de tijd van personeelstekort. Het scheelt dan veel tijd in deze regio met grote reisafstanden als cliënten via een tablet bereikt kunnen worden door beeldbellen om te kijken of alles naar wens verloopt, en cliënten daar ook vragen kunnen stellen. Uiteraard moet dit niet de vervanger worden van het fysieke menselijke contact.

Reactie Marc Hurts (huisarts): De combinatie van menselijk contact, afgewisseld door contact via een tablet, is goed. Het vraagt om meer geduld, maar je hebt meer tijd voor cliënten. Cliënten willen nl. gezien worden en aandacht krijgen.

Vraag Berry Verwijmeren (secretaris ASD VHL): Dat er problemen zijn in de zorg, dat weten we binnen dit gezelschap van vanavond wel, maar deze boodschap moet verteld gaan worden aan de cliënten. En wie gaat dat doen?

Reactie Michiel van Roozendaal: Het is zeker belangrijk wie de verteller is van de boodschap. De politiek is hierin minder betrouwbaar, dus is het beter de boodschap te laten vertellen door de mensen in het veld.

Reactie Saskia Smeenk (directeur/bestuurder Bindkracht VHL): Iedereen die in VHL in de zorg of ondersteuning werkt heeft hierin een rol. Als deze mensen in het veld de boodschap overbrengen naar de cliënten waar zij komen, ontstaat er draagvlak.

Vraag Berry Verwijmeren (secretaris ASD VHL): Als we hier afspreken dat de boodschap verteld moet worden en we het erover eens zijn door wie, wie gaat dit dan in gang zetten en wie controleert of het ook gebeurt?

Reactie Kees Bel: Het Rijk heeft een rol hierin, maar ook de lokale bestuurders.

Vraag Irene Domburg (directeur Handje Helpen): Er is een samenwerking van VHL binnen de Lekstroom waar één van de punten die daar besproken wordt is hoe gekeken wordt naar de verbetering in de samenwerking tussen het sociaal domein en de eerste lijn, de ouderenzorg en mentale weerbaarheid.

Reactie Saskia Smeenk (directeur/bestuurder Bindkracht VHL): Als ik lid zou zijn van de adviesraad dan zou ik adviseren dat inwonersinitiatieven omarmd worden door de gemeente.

Reactie Marc Hurts (huisarts): Als ik lid zou zijn van de adviesraad dan zou ik het stimuleren van de samenwerking adviseren.

Afsluiting

Rob Oosterman (voorzitter ASD VHL) sluit de bijeenkomst af met een woord van dank aan ieder voor haar of zijn bijdrage vanavond. De ASD gaat naar aanleiding van de input zich beraden of er een advies of zienswijze wordt opgesteld richting het College van B&W.